

Klausimai-atsakymai

1. DK 42 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad darbo sutartis laikoma sudaryta, kai šalys susitaria dėl būtinųjų darbo sutarties sąlygų (DK 34 straipsnis). Darbo sutartis įsigalioja darbuotojui pradėjus dirbti. Ar darbuotojas gali pradėti dirbti darbo sutarties sudarymo dieną?

Apie darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą į darbą nustatyta tvarka privaloma pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniam skyriui *mažiausiai prieš vieną darbo dieną iki numatytos darbo pradžios. Taigi dirbti darbuotojas gali pradėti ne anksčiau kaip kitą dieną nuo pranešimo* Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniam skyriui.

2. DK 36 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad siekiant patikrinti, ar darbuotojas tinka sulygtam darbui, taip pat ar sulygtas darbas tinka darbuotojui, sudarydamos darbo sutartį darbo sutarties šalys gali sulygti dėl išbandymo. Minėto straipsnio 4 dalis numato, kad darbuotojas gali per išbandymo terminą nutraukti darbo sutartį, apie tai raštu įspėjęs darbdavį prieš tris darbo dienas. Ar gali darbuotojas nutraukti darbo sutartį šiuo pagrindu, kai išbandymo terminas yra nustatytas siekiant patikrinti, ar darbuotojas tinka sulygtam darbui?

Vadovaujantis DK 36 straipsnio 4 dalies nuostatomis, darbuotojas gali nutraukti darbo sutartį apie tai raštu įspėjęs darbdavį prieš tris darbo dienas, nepriklausomai nuo išbandymą nustačiusios darbo sutarties šalies. Naujasis DK neakcentuoja išbandymo laikotarpio tikslo.

3. Darbo sutarties šalys gali susitarti dėl darbdavio turėtų darbuotojo mokymo ar kvalifikacijos tobulinimo išlaidų atlyginimo sąlygų, kai darbo sutartis nutraukiama darbdavio iniciatyva dėl darbuotojo kaltės arba darbuotojo iniciatyva be svarbių priežasčių (DK 37 straipsnio 1 dalis). DK 37 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „atlygintos gali būti tik išlaidos, susijusios su darbuotojo žinių ar gebėjimų, viršijančių darbo veiklai keliamus reikalavimus, suteikimu. Susitarime gali būti nustatyta, ar į mokymo ar kvalifikacijos tobulinimo išlaidas įskaičiuojamos kitos komandiruotės išlaidos (kelionės, nakvynės ir kita)“. Ar naujasis reglamentavimas leis darbdaviui kaip patirtas išlaidas išieškoti darbuotojui sumokėtus dienpinigius?

Šalys galės susitarti ir dėl dienpinigių už komandiruotę mokytis ar/ir kelti kvalifikaciją atlyginimo, jei taip bus susitarta darbo sutartyje.

4. DK 45 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „dėl neteisėto darbo sutarties pakeitimo darbuotojas turi teisę kreiptis į darbo ginčus dėl teisės nagrinėjančią organą, prašydamas įpareigoti darbdavį vykdyti darbo sutartį ir atlyginti atsiradusią žalą. Darbuotojui to nepadarius per tris mėnesius nuo to momento, kai darbuotojas sužinojo ar turėjo sužinoti apie jo teisių pažeidimą, laikoma, kad darbuotojas sutiko dirbti pasiūlytomis pakeistomis darbo sąlygomis.“. Kaip aiškinama minėtos normos „neteisėto darbo sutarties pakeitimo“ sąvoka?

Neteisėtas darbo sutarties sąlygų pakeitimas: 1) įrašytas darbo sutartyje, bet darbuotojo nepasirašytas, 2) neįrašytas darbo sutartyje, bet darbdavio vienašališku sprendimu vykdomas.

5. Ar gali būti sudaromos atskiros darbo sutartys su darbuotojais, dirbančiais papildomą / projektinį darbą, kai tokie darbai finansuojami iš ES lėšų ir atitinkamos institucijos reikalauja pateikti atskirą darbo sutartį?

Vadovaujantis DK 35 straipsnio 1 dalimi, sudaromas susitarimas dėl papildomo darbo, kuris tampa darbo sutarties dalimi. Atsižvelgiant į tai, atskirta darbo sutartis dėl papildomo darbo nesudaroma.

**Rengė Valstybinės darbo inspekcijos
Asmenų aptarnavimo ir teisės taikymo skyrius**